

ŞİRKET HİSSESİNİN HACZİ VE SATIŞI

Konumuzdaki hisseden maksat, borçlunun sahip olduğu bir şirket hisse(payı) ve elbirliği mülkiyeti hissesidir. İcra İflas Kanunu'nun konuyla ilgili 94. maddesinde paylı mülkiyet hissesinden bahsetmemiş olsa da, paylı mülkiyet hisselerinin haczini de inceleyeceğiz.

Şirketler genel olarak ticari olup olmamasına göre âdi şirketler ve ticaret şirketleri olmak üzere ikiye ayrılırlar. Adi şirketler Borçlar Kanunu'nda, ticaret şirketleri ise Ticaret Kanunu'nda düzenlenmişlerdir.

Ticaret şirketlerini TTK.m.136 saymıştır. Kanunda ticaret şirketleri arasında gösterilen kooperatifler, TTK'nundan çıkarılarak ayrı özel bir kanun olarak düzenlenmiştir.(1163 sayılı Kooperatifler Kanunu)

TTK'nunda yer alan ticaret şirketleri;

1-Anonim şirketler,

2-Kollektif şirketler,

3-Komandit şirketler

a)Âdi komandit şirketler,

b)sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler,

4-Limited şirketler

5-Kooperatif şirketlerdir.(Kooperatif şirketler TTK.m.136'da sayılmasına karşın TTK'nunda genel olarak düzenlenmemiştir.)

Bir âdi veya ticaret şirketi ortağının şahsi alacaklısı; alacağını tahsil etmek amacıyla borçluya karşı açacağı haciz yoluyla icra takibini kesinleştirdikten sonra borçlunun ortağı olduğu şirketteki hakları dışında, borçlunun şahsi mal varlığına dahil mal, hak ve alacakları haciz ettirebilir. Hatta alacaklının ilk olarak borçlunun şahsi mal varlığına başvurması daha evladdir. Bu hem alacaklı açısından daha rahat olacaktır hem de ülke ekonomisinin yapı taşlarından olan şirket müessesesine harici müdahaleyi bir nebze de olsa azaltacaktır.

ÂDİ ŞİRKETLERDE

Âdi şirket (Âdi ortaklık)(BK.m.520-541), iki veya daha fazla geçek ya da tüzel kişinin müşterek bir amaca ulaşmak için, emek ve mallarını –şirket sermayesi olarak- birleştirmeyi taahhüt ettikleri ve özel bir şekle tabi olmayan yazılı veya sözlü de yapılabilen bir akittir.

Âdi ortaklık, başlı başına bir şirket tipi olarak uygulamada, en basit günlük ilişkilerden, en karmaşık ilişkilere kadar rastlanabilecek bir ortaklıktır.

Âdi şirketin ortakları; şirketin malvarlığı üzerinde iştirak halinde mülkiyet hakkına sahiptir.

Âdi şirket ortağının şahsi alacaklıları;

*Âdi şirket mukavelesinde aksine bir hüküm olmadıkça bir ortağın alacaklısı, o ortağın âdi şirket malları üzerindeki iştirak halindeki mülkiyet payına haciz koyduramaz. Ancak âdi şirketin tasfiyesi sonucunda borçlu âdi şirket ortağına düşecek tasfiye payını haciz ettirebilir.

*Borçlu ortağın, âdi ortaklıktaki kâr payı, ücret, faiz, avans alacaklarına, borçlunun üçüncü kişilerdeki alacakların haczi prosedürünü (İİK.m.89) izleyerek haciz koydurabilirler. (Kural olarak adi şirket idarecilerine ücret verilmez ancak ortaklık sözleşmesinde idarecilere ücret verileceği öngörülerek sözleşmeye böyle bir hüküm konursa adi şirket idarecileri haricen de ücret alabilir. İşte bu ücret alacağına haciz konulabilir.)

*Borçlu ortağın alacaklısı, adi şirketin günlük hâsılatından borçlu ortağına düşecek paya haciz koyduramaz.

Âdi şirket ortağının şirketin tasfiyesi sonucu payına düşen hisselerinin haczi, âdi şirketin son bulmasına sebebiyet verir. Ortakların âdi şirkete koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarı ve şirketin tasfiye bakiyesinden, âdi şirketin alacaklıları alacaklarını rüçhanlı olarak (öncelikle) alırlar. Şirket alacaklılarının tasfiye bakiyesi üzerinde imtiyaz hakkı mevcuttur. Geriye bakiye kalırsa ancak o zaman borçlu ortağın hâciz alacaklılarına ödeme yapılabilir.

1-Ortağın Kişisel Alacaklılarının Şirketi Takip Hakkı:

Adi şirketin, ticaret şirketlerinden farklı olarak tüzel kişiliği bulunmadığından borçlu ortağın kişisel alacaklılarının da adi şirketi doğrudan doğruya takip hakkı yoktur, doğrudan şirkete başvuramazlar.

Ancak ortağın adi şirketteki tasfiye payına haciz koydurabilirler. Keza borçlu ortak iflasa tabi kişilerden ise iflas yoluyla takip edip iflas ettirebilirler borçluyu.

BK.m.535/3' e göre adi şirket ortaklarından birinin tasfiye hissesi hakkında cebri icra yoluna başvurulması veya iflas etmesi adi ortaklığı da sona erdirdiğinden, diğer ortaklar şirketin sona ermesini istemiyorlarsa takipte bulunan alacaklıya alacağını ödemek zorunda kalacaklardır ki adi şirketleri son bulmasın.

2-Adi Şirket Alacaklılarının Şirketi Takip Hakkı:

Adi şirketin tüzel kişiliği bulunmadığından, şirket alacaklıları önce şirketin mal varlığına başvurabilecekleri gibi bunlara başvurmaksızın doğrudan doğruya ortaklardan birini, bir kaçını ya da hepsini takip edebilirler.

3-Adi Şirket Alacaklılarının Ortağı Takip Hakkı:

Adi şirketlerde idareci ve temsilciler tarafından yapılan işlemlerle doğan hak ve borçlar, temsil ve vekalet hükümleri dairesinde doğrudan doğruya ortaklara intikal eder. Bu nedenle de adi şirketlerde ortakların şirket borçlarından dolayı sorumlulukları doğrudan doğruya, sınırsız ve zincirlemedir.

TİCARET ŞİRKETLERİNDE

İİK.m.94/1'e göre haciz edilebilecek ticaret şirketlerinin payları, bir pay senedine bağlı olmayan şirket payları olup, bunlar da kolektif, komandit ve limited şirket payları ile kooperatif paylarıdır.

İİK.m.94/1: Bir intifa hakkı veya taksim edilmemiş bir miras veya bir şirket yahut iştirak halinde tasarruf edilen bir mal hissesi haciz edilirse icra dairesi, ikametgahları bilinen üçüncü şahıslara keyfiyeti ihbar eder. Bu suretle borçlunun muayyen bir gayrimenkuldeki tasfiye sonundaki hissesi haczedilmiş olursa icra müdürü haciz şerhinin gayrimenkulün kaydına işlenmesi için tapu sicil muhafızlığına tebligat yapar. Anonim şirketlerde paylar için pay senedi veya pay ilmühaberi çıkarılmamışsa, borçlunun şirketteki payı icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haciz edilir. Bu haczin pay defterine işlenmesi zorunludur; ancak haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Haciz icra dairesi tarafından tescil edilmek üzere Ticaret Siciline bildirilir. Bu durumda haczedilen payların devri, alacaklının haklarını ihlâl ettiği oranda batıldır. Haczedilen payların satışı, taşınır malların satışı usulüne tâbidir. Diğer taşınırlarda icra dairesi başkasına devre mani tedbirleri alır.

Anonim şirket veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, şirket ortağı olan borçlunun şahsi alacaklıları, alacaklarını tahsil etmek için borçlunun pay senetlerini de haciz ettirebilirler. Pay senetlerinin haczi İİK.m. 88/1 uyarınca taşınır malların haczine ilişkin hükümlere göre gerçekleştirilir.

Bütün ticari şirketler bakımından TTK'nu; şirket ortağının şahsi alacaklısının alacağını tahsil için hangi hak ve mallara başvurabileceğini düzenlemiştir.

Buna göre;

Bir şirket devam ettiği müddetçe ortaklardan birinin şahsi alacaklıları, haklarını ancak şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve şirket fesih olunmuşsa tasfiye payından alabilirler. Henüz bilanço tanzim edilmemişse alacaklı bilançonun tanzimi neticesinde borçluya düşecek kâr ve tasfiye payı üzerine ihtiyati haciz koydurabilir.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerle anonim şirketlerde alacaklılar, borçlularına ait bulunan hisse senetlerine haczettirebilirler.

Kanunda düzenlenmiş olan bu genel hükme göre devam eden bir şirket ortağının şahsi alacaklıları, haklarını ancak şirket bilançosuna göre borçlu ortağa düşen kâr payından veya şirket fesih olunmuşsa borçlu ortağa düşen tasfiye payından alabilirler. Eğer şirkette henüz bilanço yapılmamış ise, alacaklı bilançonun hazırlanması sonucunda borçlu ortağa düşecek olan kâr ve tasfiye payı üzerine ihtiyati haciz koydurabilir. Örneğin bir kolektif şirket ortağının şahsi alacaklısı, borçlu ortağın şahsi mallarından ve borçlu ortağın kolektif şirketteki kâr payından alacağını tahsil edemediği takdirde ancak o zaman, tasfiye sonunda borçlu

ortağa isabet edecek paya haciz koydurabilir. Borçlu ortağın alacaklısı altı ay önce ihbar etmek ve hesap yılı sonu için hüküm ifade etmek koşuluyla şirketin feshini istemeye de salahiyetlidir. Mahkemece feshe karar verilmezden önce şirket veya ortaklar borcu öderse fesih davası düşer.

Ortağın şahsi alacaklısı, alacağını tahsil için, ortağa yani borçluya karşı haciz yolu ile takibe girişip, ortağın şirketteki kâr payına, tasfiye payına, faiz veya şirketteki payına haciz koydurabilir. Haczi koyan icra dairesi, ikametgahları bilinen ilgili şirketlere durumu bildirir ki haciz edilen haklarla ilgili şirket tarafından yapılacak olan ödemeler ortağa değil icra dairesine yapılabilir.

Borçlunun ortağı olduğu şirketindeki şirket ile ilintili mal ve haklarına(kâr payı, pay senedi vs.) alacaklının haciz koydurması, ortağın ticaret şirketi dışındaki mal ve haklarına genel hükümler uyarınca icra takibine başvurabilmesine engel değildir.

1-ANONİM ŞİRKETLERDE

Anonim Ortaklık, bir ticaret ünvanı altında faaliyet gösteren, esas sermayesi belirli ve paylara bölünmüş, borçlarından dolayı sorumluluğu malvarlığı ile, ortaklarının sorumluluğu ise taahhüt etmiş oldukları sermaye miktarı ile sınırlı olan şirket şeklinde tanımlanabilir.

Anonim Şirket Paylarının Haczi

a) Anonim şirket payları, pay senedine bağlanmadığı gibi, pay ilmühaberi de çıkarılmamış ise ;

Anonim şirkette, payın hisse senedine bağlanması zorunlu bir unsur değildir. Eğer pay hisse senedine veya ilmühabere bağlanmazsa çıplak pay olarak kalır. Hisse senedine veya ilmühabere bağlanmamış olan çıplak pay da hisse senedi gibi her çeşit hukuki işlemin konusu olabilir. Devredilebilir, rehin hakkı pay üzerinde kullanılabilir, üzerinde intifa hakkı tanınabilir ve tabi ki haciz işlemi de çıplak pay üzerinde yapılabilir.

Anonim şirket payları pay senedine veya ilmühaberine bağlanmamış ise paylar sadece hak niteliğinde olduğundan anonim şirket ortağının şahsi alacaklısı borçlu ortağa ait payların haczini talep edebilir. 4949 sayılı kanun ile yapılan değişiklik ile de; borçlunun anonim şirketteki payı şirkete tebliğ ile haciz ediliyor. (İİK.m.94/1/3. cümle) Yapılan değişiklikten önce payın haciz İİK.m.89 uyarınca yapılıyordu.

Pay haczinin anonim şirketinin pay defterine işlenmesi zorunludur. Ancak işlenmemiş olsa bile anonim şirkete haciz tebliğinin yapıldığı tarihte borçlunun şirketteki payı haciz edilmiş sayılır. Şirketin pay defterine işlenmesinin yanı sıra; ilerde hisse senedi veya ilmühaber çıkarılması halinde borçlunun çıplak payına düşen senedin borçluya verilmeyip icra dairesine teslim edilmesi, borçlunun çıplak payı ile ilgili tüm tebligatların icra dairesine yapılması ve borçlunun muvafakatının alınması gereken bütün müşterek tasarruflar ve kararlar için bundan böyle borçlu ortak yerine icra dairesinin muvafakatının alınması gerektiği anonim şirkete yapılan tebliğ ile ihbar edilir. Böylece, borçlunun haczedilen çıplak payı üzerindeki tasarrufları kısıtlanmış olup buna aykırı olası davranışlara karşı gerekli muhafaza tedbirleri alınmış olur. Ayrıca yapılan haciz daha sonra icra dairesi tarafından ticaret siciline bildirilir ve tescil edilmesi sağlanır. Bu durumdan sonra mahcuz payların devri alacaklının hakkını ihlal ettiği oranda batıldır.

Çıplak payın haczine karar veren icra müdürü, özellikle borçlunun haciz bildirisinin şirkete tebliğinden önce çıplak payının başkasına devrini önlemek amacıyla, haciz bildirimini şirket mahalline giderek mahalde düzenleyeceği tutanak ile de yapabilir. İİK.m.94/1' de üçüncü kişilere yapılacak bildirim içeriği ve şekli hakkında herhangi bir hüküm yoktur. Böyle bir hüküm İİK'una bağlı yönetmeliklerde de mevcut olmadığından icra müdürünün takdirine bırakılmış olduğunu anlayabiliriz. Buradan hareketle de, icra müdürü çıplak payın haczedildiğini anonim şirkete tebliğ etmek için ayrıca haricen bir ihbarname göndermek zorunda değildir. İcra müdürü tebliğini, şirket merkezinde düzenleyeceği bir tutanak ile de gerçekleştirebilir. İİK.m.88/1' e göre icra daireleri yaptıkları muameleler ile ilgili bir tutanak düzenlerler. Bu maddeye göre de icra müdürü gerekli haciz işlemi ve şirkete tebliğ edilmesi gereken hususları da içerek şekilde şirket mahallinde kendisinin hazırlayacağı tutanak ile yapabilir.

Şirket merkezine giden icra müdürüne pay defteri ibraz edilirse icra müdürü çıplak payın haczedildiğini pay defterine kendisi işler veya şirket yetkilisine işletir ve bu durumu tutanağa yazar. Pay defteri ibraz edilmez ise düzenlenen tutanağa çıplak payın haczedildiğini ve bu haczin pay defterine işlenmesi gerektiğini geçirir. Tutanağı bir sureti şirket yetkilisine teslim edilir ve bu teslim ile tebliğ gerçekleşir. Pay defterine işlenmemiş

haciz de yine burada da tebliğ tarihinde yapılmış sayılır.

Anonim şirket borçlu ortağın çıplak payının haczedildiğine ilişkin tebliği aldıktan sonra borçlunun çıplak pay sahibi olmadığını bildirmesi yani çıplak payın haczine itiraz etmesi halinde icra müdürlüğünün veya icra mahkemesinin bu itirazı inceleme yetkisi yoktur. Ancak anonim şirket gerçeğe aykırı beyanda bulunarak borçlu ortağın çıplak payı olmasına karşın yok diye beyan etmişse; alacaklı, anonim şirket yetkililerinin cezalandırılması için icra mahkemesine şikayette bulunabilir. Alacaklının bu şikayetle beraber tazminat talep etme imkanı yoktur.

Haczedilen pay senedine bağlanmamış olan payların satışı da taşınır malların satışı usulüne tabidir.

b) Anonim şirket payları pay senetlerine bağlanmış ise;

aa) Anonim Şirket Pay Senetleri Borçlunun Elinde ise;

Anonim şirketin payları için hamiline ya da nama yazılı pay senetleri çıkarılabilir. Bu pay senetleri kıymetli evrak niteliğinde olup cirosu kabil evraklardır.

Pay senedi şeklinde somutlaşan paylar; pay senetlerinden ayrı olarak haczedilemezler. Pay senedi de taşınır mal statüsüne girdiğinden dolayı hacizleri taşınır malların haczi hükümlerine tabidir.

Borçlunun yedinde bulunan pay senetleri taşınır malların haczi hükümleri ve İİK.m.88/1 uyarınca, ancak icra dairesinin muhafazasında yani borçlunun tasarruf sahasından çıkararak ciro etmesi ve senet üzerinde herhangi başka tasarrufta bulunması engellenerek haciz ettirilebilir.

Sonuç olarak anonim şirketin pay senedine bağlanmış olan paylarının haczi için sadece icra müdürünün haciz iradesinin haricileşmesi yetmemektedir. Mutlaka kıymetli evrak niteliğinde olan haciz edilmiş pay senedinin icra müdürlüğünce muhafaza altına alınması gerekir.

bb) Anonim Şirket Pay Senetleri, Üçüncü Kişinin Elinde ise;

Bir anonim şirket ortağı olan borçlu, ortağı olduğu şirketin pay senetlerinin mülkiyetini hukuken geçerli bir işlemle üçüncü kişiye devir ve teslim etmiş ise borçlunun şahsi alacaklısı kanunda öngörülen şartların gerçekleşmiş olması halinde borçlu ile üçüncü kişiye karşı tasarrufi işlemin iptali davasını açarak pay senetlerini cebri icra sahası içine çekebilir. (İİK.m.277-284)

Üçüncü kişi pay senetlerine mülkiyet hakkı sahibi olarak değil de; rehin, vekalet, vedia, intifa gibi bir nedenle zilyet bulunuyorsa alacaklı pay senetlerinin haczini talep edebilir. Yalnız tam bu noktada yani haciz hangi usulle yapılacağı konusunda Yargıtay'da görüş ayrılığı mevcuttur.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi; İİK.m.88/1 uyarınca haciz yapılır, yani pay senedinin üçüncü kişinin elinde olması ile borçlu ortağın elinde olması arasında bir fark yoktur görüşündedir.

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi ise; İİK.m.89 uygulanmalı, zira pay senedi menkul mal statüsündedir ve üçüncü kişilerin elindeki menkul malların haczi usulü izlenmeli görüşündedir.

cc) Anonim Şirket Payları İlmühabere Bağlanmış ise;

Anonim şirketlerde pay senetleri çıkarılmadan önce, pay senetlerinin yerini tutması ve sonra bu senetlerle değiştirilmek üzere çıkarılan nama yazılı ilmühaberler Yargıtaya göre kıymetli evrak olarak ele alınmalıdır. Kıymetli evrak olarak görülmesi ve pay senedinin yerini tutuyor olmasından bahisle pay senetlerinin haczi nasıl yapılıyorsa ilmühaberlerin de aynı yöntemle yapılması gerekir. İlmühaberlerin de muhafaza altına alınması zorunludur.

2-KOLLEKTİF ŞİRKETLERDE

Şirket borçlarından dolayı kolektif şirket ortaklarının sorumluluğu sınırlandırılmamış olan bir şirket türüdür kolektif şirket. Şirket ortağı şahsi bütün malvarlığıyla sınırsız olarak müteselsilen sorumludur.

Kolektif şirketten alacaklı olan üçüncü şahıslar kolektif şirket ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olduğundan ve şirket adına yapılan işlemlerden doğan hak ile borçlar doğrudan doğruya tüzel kişiliğe ait olduğundan birinci derecede şirket tüzel kişisine başka bir deyişle şirketin mal varlığına başvurmak zorundadır.

Şirket ortaklarından birinin şahsi alacaklısı, alacağını tahsil için, borçluya karşı haciz yoluyla takip başlatıp;

*Borçlunun şahsi malvarlığı dahil mal, hak ve alacaklara haciz koydurabileceği gibi,

*Borçlunun ortağı olduğu kolektif şirketin devamı süresince gerçekleşen mali haklarından kâr payı, sermaye faizi ve ücret gibi alacaklarına da haciz koydurabilir.

*Alacaklı; kolektif şirketteki kâr payı ve faiz alacağının haczinde İİK.m.89 prosedürünü izlemesi gerekse de; borçlunun kolektif şirketten ücret alacağı varsa bu ücretin haczi İİK.m.83'deki maaş-ücret alacaklarının haczi prosedürünü izlemelidir.

*Kolektif şirket ortağının şahsi alacaklısı borçlunun şahsi mal varlığından, şirketteki kâr payı, sermaye faizi ve ücret alacaklarından alacağını tamamlayamadığı takdirde; kolektif şirketin tasfiyesi sonunda ortağa düşecek tasfiye bakiyesindeki hissesine de haciz koydurabilir.

Tasfiye Bakiyesi:Feshedilen şirketin malvarlığından üçüncü kişilerin alacaklarının ödenmesi ortakların koydukları sermayenin kendilerine iade edilmesi ve adi borçların da tediyesinden sonra geriye kalan meblağdır.

Ortağın şahsi alacaklısı borçluya düşecek tasfiye bakiyesindeki hissesini haczettirebilir. Sermaye ve tasfiye bakiyesindeki hisseyi haciz ettiren alacaklı; altı ay önceden ihbar etmek ve hesap yılı sonu için hüküm ifade etmek şartıyla fesih talebinde bulunabilir.

Kollektif şirket ortağının şahsi alacaklısının alacağı tamamen ödenmemiş ve ortaklar kendiliğinden tasfiyeye karar vermemişler ise; alacaklı, borçlunun ortağı bulunduğu kolektif şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmesini ve borçlu ortağa düşecek sermaye ve tasfiye bakiyesi hissesinden alacağına yetecek kadarının kendisine tahsisini ticaret mahkemesinden istemeye yetkilidir. Ancak ticaret mahkemesi kolektif şirketin feshine karar vermeden önce, şirket veya diğer ortaklar, o ortağın davacı üçüncü kişiye olan borcunu öder ise fesih davası düşer.

3-KOMANDİT ŞİRKETLER

Şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir veya birkaçının sorumluluğu sınırlandırılmamış, diğer ortakların sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlı olan şirket türüdür. Bu şirket tipinde iki tür ortak bulunur. Komandite ortaklar kolektif şirket ortakları gibi yönetimi elinde tutan ve sınırsız sorumluluk yüklenmiş ortaklardır. Bu ortakların karşısında gerek ortakların kişisel alacaklılarının durumu gerekse de şirket alacaklılarının durumu aynen kolektif şirketlerde olduğu gibidir. Komanditer ortaklar ise şirketin yönetimine ve tggemsiline katılmaksızın, şirkete sermaye koymuş olan ve sorumlulukları da taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olan ortaklardır. Diğer bir deyişle bu ortak türü için sermaye miktarı komanditer ortağın sorumluluğu için bir tavan rakamdır.

Komandit şirketler şirket bakımından da niteliğine göre ikiye ayrılırlar.

a)Adi Komandit Şirketlerde

Komandit şirket türlerinden olan adi komandit şirketlerin ortakları da kendi içinde Komandite (Sınırsız sorumlu) ortaklar ve Komanditer (Sınırlı sorumlu) ortaklar olmak üzere ikiye ayrılırlar.

Adi komandit şirketin ortaklarından olan komandite ortaklar şirketin idaresi ve temsiliyle mesul olabilirler. Aynı zamanda kolektif şirket ortakları gibi şirketin borçlarından ötürü sınırsız sorumludurlar.

Komanditer ortaklar ise; şirket mukavelesinde aksine hüküm olmamak kaydıyla ticari mümessil, ticari vekil, ticari memur olarak tayin edilebilirler. Şirketin borçlarından dolayı sorumlulukları ise şirkete koydukları veya koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlıdır.

Kolektif şirket ortaklarının şahsi alacaklarının borçlu ortağın ortaklıktaki hangi mali haklarına ve ne şekilde başvurabileceklerine ilişkin hükümler Adi Komandit şirketlerin komanditer ve komandite ortaklarının şahsi alacaklıları bakımından da geçerlidir.

b)Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket; sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçı şirket alacaklılarına karşı bir kollektif şirket, diğerleri bir anonim şirket ortağı gibi sorumlu buldukları şirkettir.

Sermaye paylara bölünmeksizin sadece birkaç komanditer ortağın iştirak nispetlerini göstermek maksadıyla kısımlara ayrılmış ise adi komandit hükümleri uygulanır.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile anonim şirketlerde ortakların şahsi alacaklılarının borçluların hisse senetlerini haciz ettirebileceklerini kanun açıkça belirtmiştir.

4-LİMİTED ŞİRKETLER

Limited şirket iki veya daha çok gerçek ya da tüzel kişi tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulan, iktisadi konularda faaliyet gösteren, şirket borçlarından dolayı ortaklığın malvarlığı ile, ortakların ise taahhüt ettikleri sermaye payları ile sınırlı olarak ve yalnızca ortaklığa karşı sorumlu buldukları, esas sermayesi belirli ve ortak sayısına bölünmüş olan ticaret şirkettir.

Limited şirketlerde; mukavelesinde aksine hüküm bulunmadıkça her ortak şirketteki payını (hisselerini) üçüncü bir şahsa devredebilir. Buna göre kabili devir olan hisselerin haczinin de mümkün olması gerklidir.

Yargıtay İİK.m.89'u dikkate alıp borçlu ortağın ortaklık payının değil, bu hüküm uyarınca ancak kâr payının haczinin mümkün olabileceğini içtihat etmiştir.

Ortakların şahsi alacaklıları;

Ortağın kişisel alacaklıları, borçlu ortağı genel haciz yolu ile, borçlu ortak iflasa tabi kişilerdense iflas yolu ile, ya da rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip edebilirler. Eğer haciz yolunu tercih ederler ise;

Borçlu ortağın şirketteki mali hakları dışında kalan şahsi malvarlığına başvurabilirler.

Borçlu ortağın limited şirketindeki kâr payına İİK.m.89 uyarınca haciz koydurabilirler. Şirketin, ortağa yıllık bilançoya göre ödeyeceği kâr payına haciz koydurulabilir.

Borçlu ortak şirket işleri için şirkete şirkete ödünç para vermiş ya da masraf yapmış ise bu ortağın kişisel alacaklıları şirkete haciz ihbarnamesi göndererek bu hakların haczini isteyebilir.

Borçlu ortağın limited şirketindeki payını, kişisel alacaklısı kollektif şirketten farklı olarak doğrudan haciz ettirebilir. Ancak alacaklı bu payı icra yolu ile sattıramamaktadır. Payın satışa çıkması için şirketin feshinin istenmesi gereklidir. Alacaklılar en az altı ay önceden ihbar etmek şartıyla şirketin feshini de isteyebilirler.

Alacaklı TTK.m.522 uyarınca, borçlu ortağın şirketteki payını ihtiyaten de haczettirebilir. Ancak şirketin feshini isteyebilmesi için haczin kesinleşmesi gereklidir.

Borçlu limited şirket ortağının şahsi alacaklısı haciz ettirdiği borçlu ortağa ait tasfiye payının cebri icra yolunun izleyerek icra müdürlüğü vasıtasıyla paraya çevirtememektedir. Tasfiye payının meblağ olarak icra veznesine girmesi, ancak şirketin feshinin istenmesi ve tasfiye memurları tarafından tasfiyenin yapılması sonucu olmaktadır.

Limited şirketin tasfiyesi anonim şirket hükümlerine göre olacağından tasfiye sonunda, borçlar ödendikten sonra kalan mevcut, ortaklar arasında ödedikleri sermaye oranında paylaştırıldığından, ortağın kişisel alacaklısı alacağını bu kalan paydan alır.

5-KOOPERATİF ŞİRKETLER

Kooperatifler, ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini, özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla, gerçek ve kamu

tüzel kişileri ile özel idareler, belediyeler, köyler cemiyetler ve dernekler tarafında kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli tüzel kişiliğe haiz kuruluşlardır. Kooperatiflerin tüzel kişilik kazanabilmesi için ticaret siciline tescilleri şarttır.

Kooperatif ortağının şahsi alacaklısı borçlu ortağa ait faiz ve gelir-gider farklarından hissesine düşen miktarı ve kooperatifin dağılması halinde ona ödenecek payı haciz ettirebilir.

Kooperatif herhangi bir şekilde sona ermedikçe borçlu ortağın kooperatif hissesini şahsi alacaklısı haciz ettiremez.